

GHID METODOLOGIC PENTRU FORMATORII VET PRIVIND MODUL CUM SE DEZVOLTĂ, IMPLEMENTEAZĂ ȘI UTILIZEAZĂ PROGRAMELE ON-LINE DE FORMARE

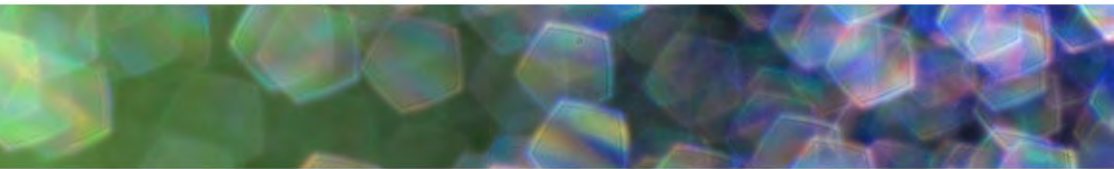
Acest proiect a fost finanțat cu sprijinul Comisiei Europene. Această publicație [comunicare] reflectă numai punctul de vedere al autorului și Comisia nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Introducere

Acest Ghid Metodologic a fost elaborat în cadrul proiectului LLP - LdV/VETPRO/2013/RO/185 cu titlul „*CONSOLE VET*” *CONSOLidating through online teaching and LEarning the quality of VET providers*” (*Consolidarea prin învățare online și eLearning a calității furnizorilor VET*), proiect dezvoltat și implementat de către Grupul pentru Integrare Europeană – GIE (România) în colaborare cu Centre for the Advancement of Research & Development in Educational Technology – CARDET (Cipru).

Proiectul a fost finanțat de Comisia Europeană prin Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP) și a avut ca obiectiv principal sprijinirea transferului de metode și dobândirea de abilitați și practici inovatoare în formarea profesională bazată pe eLearning, corespunzătoare domeniului VET.

În cadrul proiectului CONSOLE VET 10 formatori ai GIE au urmat un stagiu de perfecționare profesională în domeniul platformelor de învățare eLearning. Această formare profesională a fost realizată sub îndrumarea și în colaborare cu specialiști ai instituției partenere cipriote CARDET și a avut ca tematică:

- Aspecte de proiectare a învățării
- Cum să proiectezi un program de formare online de succes
- Cum să furnizezi un program de formare online
- Evaluarea programelor de eLearning
- Evaluarea rezultatelor învățării în cadrul programelor on-line
- Massive Open Online Courses (MOOCs)

Formarea profesională pe care proiectul CONSOLE VET a oferit-o celor 10 formatori ai GIE a consolidat expertiza profesională instituțională – permițând formatorilor GIE să își adapteze mai bine metodele și tehnicile de formare atât nevoilor cursanților cât și mediului de învățare online – și prin aceasta a condus la creșterea calității și diversității ofertelor de formare profesională pe care GIE le face tuturor celor interesați.

Prezentul Ghid Metodologic reprezintă unul dintre rezultatele tangibile ale proiectului CONSOLE VET.

Cui îi este adresat Ghidul?

Acest Ghid Metodologic se adresează formatorilor VET care doresc să utilizeze medii virtuale de învățare în cadrul unui sistem de management al conținutului de învățare.

Ghidul dorește să se constituie într-un suport util pentru aceștia, ajutându-i să creeze un program de formare profesională on-line.

De aceea Ghidul Metodologic este astfel structurat încât prezintă pașii principali pe care un formator VET trebuie să îi urmeze atunci când dezvoltă, implementează și utilizează un program on-line propriu de formare profesională.

Ghidul conține totodată și direcționări către linkuri și resurse utile, precum și sfaturi practice adresate formatorilor.

Ce este un program de formare continuă on-line ?

Programele de formare continuă on-line sunt programe educaționale desfășurate cu formatori și formabili care comunică pe Internet, adesea la ore diferite, din locuri diferite.

Comunicarea didactică desfășurată în aceste condiții are specificul ei, legat de existența, atât la formator cât și la formabil, a unui calculator, a unei conexiuni la Internet, de existența unor abilități și competențe de utilizare a acestor mijloace moderne de comunicare.

Avantajele formării on-line (e-Learning)

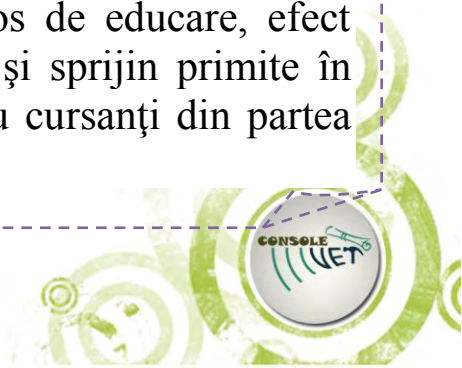
Avantajele formării on-line (eLearning) comparativ cu cele ale formării clasice vizează o serie de aspecte-cheie, dintre care:

Ritmul de învățare:

e-learning-ul este caracterizat de inexistența constrângerilor de timp și de spațiu, fiind disponibil pe scară largă la locurile de muncă și în casele oamenilor și permițând acces la aplicații în orice moment. Astfel, învățarea nu este limitată de disponibilitatea profesorului, a cursanților și a unui loc de predare, și nici de ritmurile de studiu preferate de formator sau de către ceilalți cursanți.

Eficacitatea:

Eficacitatea e-learning-ului se traduce prin generarea unui mediu armonios de educare, efect care se obține prin feed-back și sprijin primite în mod constant și imediat pentru cursanți din partea formatorului.

Învățarea colaborativă:

Un alt mare avantaj al e-learning-ului constă în faptul că face posibilă colaborarea între cursanți în procesul de învățare, precum și munca în echipe pentru realizarea sarcinilor.

Accesibilitate:

e-learning-ul permite o formare mai rapidă, cu costuri mai mici, un acces mai larg la educație și formare și o urmărire clară a tuturor participanților în cursul procesului de învățare.

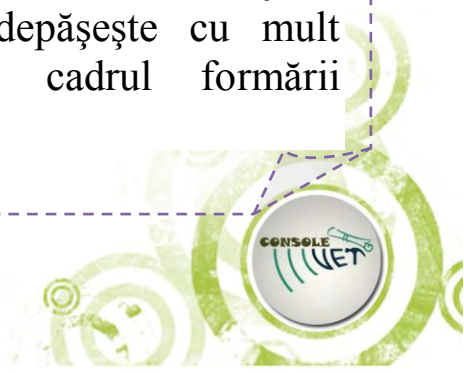

Simplitatea utilizării:

Frecventarea unui curs sau a oricărei alte acțiuni de formare în sistem e-learning este ceva extrem de simplu. La fel de simplu ca utilizarea oricărui alt serviciu la care recurgem zilnic pe Internet, fie că e vorba de consultarea e-mailului sau de navigarea pe site-uri de informații și divertisment.

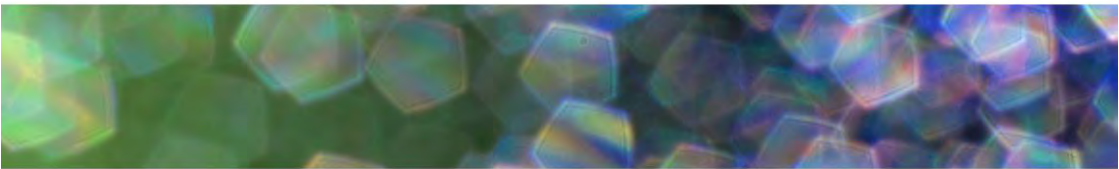
Interacțiunea și interactivitatea:

Spre deosebire de ce s-ar putea crede, e-learning-ul nu se rezumă la un grup de oameni așezați în fața calculatorului care urmează cursuri în mod izolat și fără niciun fel de contact cu ceilalți cursanți. În realitate, formarea la distanță prin intermediul Internetului face posibilă o serie de interacțiuni între cursanți, care uneori depășește cu mult interactivitatea existentă în cadrul formării prezențiale.

Lista avantajelor formării online nu se poate încheia fără a evidenția valoarea sistemului numit *blended learning*, care este considerat sistemul de formare al viitorului! Blended learning (sau formarea mixtă) se referă la combinarea unor forme multiple de organizare a învățării. Formarea mixtă poate fi implementată prin îmbinarea mediului virtual cu cel prezențial. Această metodă de formare asociază e-learning-ul cu învățământul prezențial, adică exploatează la maxim cele mai bune lucruri pe care formarea prezențială și cea la distanță le oferă cursantului. Pe scurt, blended learning-ul este sistemul care configurează o relație reușită între metodele de formare actuale și sistemele de învățământ la distanță și prezintă un puternic potențial pentru viitorul apropiat¹.

¹ Proiect POSDRU/93/3.3/S/51265
„e-Learning pentru Partenerii Sociali”

De ce este nevoie de un Ghid Metodologic?

Un astfel de ghid devine necesar deoarece programele de formare continuă on-line cunosc o dezvoltare accentuată și formatorii au nevoie de abilități și competențe specifice acestor programe, pentru a-și desfășura activitățile didactice cu formabili aflați la distanță.

Ce conține

prezentul Ghid Metodologic ?

Acest Ghid Metodologic propune etapele și arată pașii necesari ce trebuie a fi parcurși de către formatorii VET pentru a putea proiecta, dezvolta și implementa propriul program de formare on-line.

Proiectarea unui program de învățare și formare continuă online presupune realizarea următoarelor etape:

1. Stabilirea competențelor necesar a fi dobândite în urma programului de formare-învățare:

- a)** din Codul Ocupațiilor din Romania (COR) se extrag competențele necesare fiecărei profesii, dacă aceasta este menționată;
- b)** dacă profesia nu este menționată în COR se întocmește de către specialiști în domeniu un standard ocupațional care se supune aprobării de către ministerele implicate;
- c)** se analizează fiecare competență pentru a ști ce tip de formare trebuie urmat pentru a fi dobândită.

2. Stabilirea disciplinelor de studiu în funcție de competențele necesare se face:

- a) în funcție de competențele cerute în COR și pe baza experienței acumulate de responsabilul programului de formare;
- b) prin stabilirea legăturilor de interdisciplinaritate și transdisciplinaritate între disciplinele de studiu.

3. Stabilirea numărului de ore de curs, de aplicații și de studiu individual se face:

- a) în funcție de nivelul de pregătire dorit a fi atins la finalizarea programului de formare și învățare: specializare, calificare, reconversie profesională etc.
- b) nr. orelor de curs are în vedere predarea noțiunilor necesare definirii și înțelegerii fiecărei competențe în parte;

- c) conținutul orelor de aplicații este format din exemple practice din viața reală, filme video, desene, scheme explicative, intrare pe platforme educative, folosirea de programe educative etc., necesar a fi oferite pentru fiecare disciplină de studiu;
- d) orele de aplicații sunt folosite pentru jocuri de rol în care să fie implicați formabilii, după exemple din suportul de curs oferit de către fiecare formator;
- e) studiul individual al formabilului este obligatoriu și în acest sens fiecare disciplină trebuie să aibă prevăzut un buget de timp dedicat acestei activități individuale, specific formării online.

4. Stabilirea modalităților de evaluare a competențelor dobândite la finalizarea programului de formare-învățare se face:

- a) prin modalități și mijloace stabilite de către formator;
- b) cu o anumită periodicitate, prin verificări pe parcurs;
- c) la finalizarea fiecărui capitol, la fiecare disciplină de studiu;

d) evaluările intermediare se programează de la început fiind precizate formabililor modalitățile de desfășurare ale acestora: prin teste online la ore și date precise, prin prin teste online date într-o perioadă de timp (de ex. în săptămânile 6-7 de studiu), prin portofoliu etc.

e) evaluarea finală online a fiecărei discipline și modalitățile ei de desfășurare trebuie anunțate formabililor de la început, pentru ca aceștia să-și ia măsurile necesare de pregătire și promovare a acesteia.

f) este recomandabil ca evaluarea finală să fie cât mai obiectivă și pentru aceasta ea trebuie încadrată într-o perioadă de timp rezonabilă, ca oră din zi și ca nr. de ore.

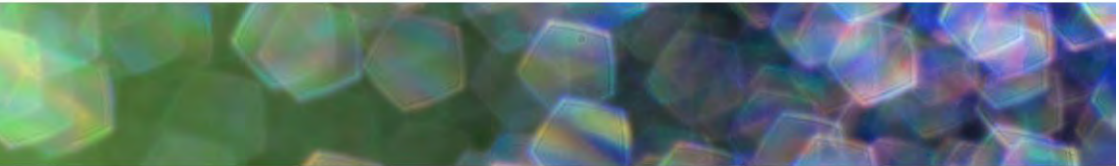

Acest Ghid Metodologic adresează oricărui formator următoarele întrebări:

- *Vrei să proiectezi un program de formare on-line ?*
- *Vrei să dezvolti un program de formare on-line ?*
- *Vrei să implementezi un program de formare on-line ?*

Dacă răspunsul este pozitiv atunci urmează pașii următori, care te vor ajuta să concepi un program de formare on-line, să-l implementezi în toate etapele sale și să-l folosești ori de câte ori ai nevoie.

Pasul 1

Elaborarea planului de formare

Formatorul trebuie să elaboreze planul sau programa de formare. Aceasta se elaborează conform standardelor CNFPA în vigoare și recomandărilor din diverse ghiduri de specialitate. Pot fi elaborate programe pe bază de Standarde Ocupaționale (SO) sau Standarde de Pregătire Profesională (SPP). Planul sau programa de formare este construită pe baza unor module sau discipline.

Pasul 2

Conceperea conținutului programului de formare profesională on-line

Formatorul poate să conceapă conținutul unui modul sau al unei discipline din programa de formare după cum crede de cuviință, pentru a asigura formabililor, în urma promovării disciplinei respective, competențele necesare a fi dobândite în programul de formare.

Conținutul unei discipline poate fi divizat în capitole și subcapitole, cu tratarea echilibrată a părților teoretice în raport cu exemplele practice, recomandarea generală fiind ca orele de aplicații să fie preponderente. Acest fapt are în vedere specificul de învățare al persoanelor adulte, care formează majoritatea formabililor la programele on-line.

În această etapă formatorul dezvoltă alături de conținuturile propriu-zise și instrumente și materiale suport: quiz-uri, teste, portofolii, eseuri structurate, chat-uri, forumuri, dezbateri, etc.

Avantajul principal al acestor programe constă în faptul că formatorul poate folosi multiple surse de informare și de explicitare a conținutului disciplinei predate, folosind în acest sens Internetul și avantajele unei bune cunoașteri a programelor de calculator.

Pașul 3

Folosirea platformelor educaționale pentru învățare și formare on-line

Programele de învățare și formare on-line folosesc diferite platforme didactice care funcționează pe Internet. Accesul la aceste platforme poate fi liber (platforme mai puțin performante din punct de vedere didactic) sau poate fi restricționat cu parolă de acces (la platforme care permit programele de formare specializate).

MOODLE este una dintre cele mai folosite și populare platforme educaționale online.

MOODLE sau Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment este o platformă de e-learning, un sistemul de management al învățării, un produs complex care oferă servicii și module de dezvoltare a unui mediu de învățare și evaluare de tip e-learning. MOODLE este un set de componente și module, instrumente de comunicații, clasă virtuală și bibliotecă digitală, utilizând standarde și sisteme de tip Learning Management System (LMS).

MOODLE denumește așadar o platformă de instruire dinamică dezvoltată multi-modular sub un mediu orientat obiect. Altfel spus, MOODLE este un sistem de management al cursurilor (Course Management System – CMS), un pachet software creat pentru a ajuta formatorii să realizeze programe de formare de calitate online și să coordoneze rezultatele celor ce învață.

MOODLE este un program Open Source, ceea ce înseamnă că oricine este liber să-l downloadeze gratis, să îl folosească, modifice și chiar să-l distribuie (în termenii licenței generale publice GNU - General Public License). MOODLE rulează fără modificări pe platforme Unix, Linux, Windows, Mac OS X, Netware și orice alt sistem care suporta PHP, incluzând majoritatea furnizorilor de web (cei de găzduiesc paginile web).

MOODLE permite administrarea, documentarea, urmărirea și monitorizarea (susținută de un sistem de raportare) a programelor de instruire, claselor (grupe), activității formatorilor, a evenimentelor online care intervin într-un calendar / scenariu de curs obligatoriu, a programei eLearning. MOODLE vă ajută să construiți și să faceți managementul conținutului digital al cursurilor sau al altor categorii de resurse și activități.

Sistemul MOODLE oferă suport pentru instruire la distanță astfel încât cursanții vor avea acces la materialele relevante de instruire atunci când doresc, cu monitorizarea progresului acestora pentru verificarea îndeplinirii indicatorilor de către cadrul didactic, dar și suport pentru instruire on-line, prin sesiuni de tip clasă virtuală. De asemenea, sistemul permite organizarea de sesiuni de testare cu scop de evaluare a cunoștințelor dobândite.

Astfel modulele principale ale sistemului sunt grupate pornind de la funcțiile pe care le oferă, respectiv: autoinstruire online, clasă virtuală, testare online, comunicare și schimb de experiență, monitorizare și control, administrare și securitate.

Proiectarea și dezvoltarea MOODLE se bazează pe teoria „pedagogiei constructive sociale”, care este fundamentată pe trei concepte de învățare principale: constructivism, construcționism și conectivitate.

Pasul 4

Accesul la platforma educațională

Pentru a putea accesa platforma MOODLE este necesară crearea unui cont. Contul poate fi creat de către utilizator prin apăsarea butonului **”Începe acum deschizând un cont nou pe site-ul nostru”** aflat sub titlul **”Ești pentru prima oară aici?”**

După crearea contului utilizatorul va primi un mail de confirmare pe adresa de mail furnizată. După activarea contului el va putea fi accesat prin completarea numelui de utilizator și a parolei în căsuțele aferente și apăsarea butonului **”Deschide-ți cont”**.

Pasul 5

Introducerea unui nou program de formare profesională pe platforma

Introducerea unui program nou de formare pe platforma MOODLE presupune adăugarea lui în lista de programe deja existente, cu numele complet, devenind astfel accesibil atât formatorilor cât și formabililor. Acest lucru se face de către administratorul platformei MOODLE prin acceptarea cererii de creare a unui nou program de formare.

Pasul 6

Setări permise de platforma

Pentru ca un program de formare să devină vizibil pentru toți formabilii este nevoie ca formatorul să folosească comanda **"Configurări"** din meniul **"Administrare"** și să-și modifice datele importante ale cursului.

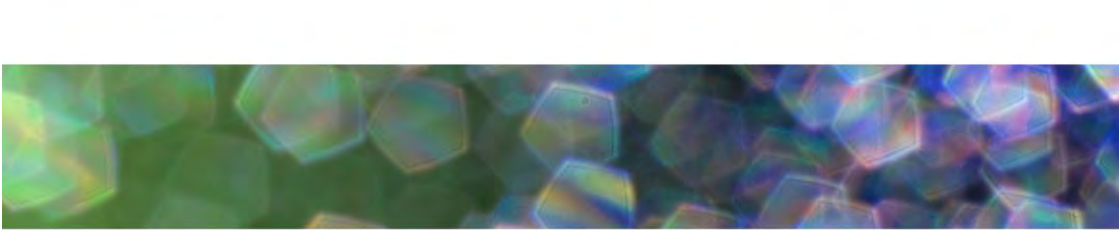
După introducerea programului pe platformă, formatorul are libertate deplină pentru a schimba setările și configurațiile existente, pentru a le adapta modulului sau disciplinei respective, prin folosirea de texte, imagini, filme video, grafică, teste, forum de discuții și dezbateri ajutătoare înțelegerii și aprofundării de către formabili a cursului nou creat.

În funcție de specificul programului de formare, platforma MOODLE permite selectarea unui anumit format de lecție iar resursele de formare pot fi grupate pe săptămâni sau pe sesiuni.

Pasul 7

Schimbări în programul de formare de pe platformă

Formatorul are posibilitatea să intervină pe platforma prin acționarea asupra modului "**Editare teme**" pentru a schimba conținutul programului de formare, a graficii aferente acestuia, a planificării activităților prevăzute inițial, a modului de evaluare a formabililor, a datelor de desfășurare a activităților. În acest caz formatorul poate modifica, muta sau șterge blocurile afișate.

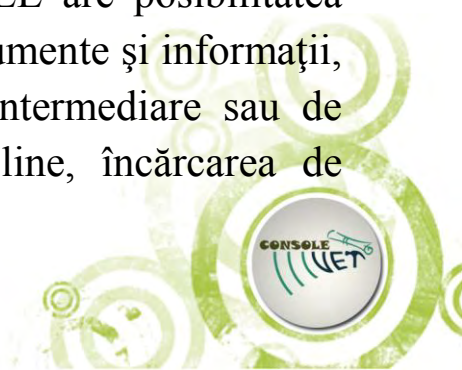

Pasul 8

Adăugarea unei noi resurse bibliografice

Platforma MOODLE permite încărcarea de noi resurse bibliografice în programul de formare inițial, prin crearea unei legături către un fișier sau către o pagină web externă, prin introducerea unei etichete care să conțină instrucțiuni și informații suplimentare referitoare la o secțiune a cursului.

De asemenea platforma MOODLE are posibilitatea de a crea o arhivă proprie de documente și informații, de creare și evaluare de teste intermediare sau de finalizare on-line a unei discipline, încărcarea de eseuri, teme de casă, proiecte.

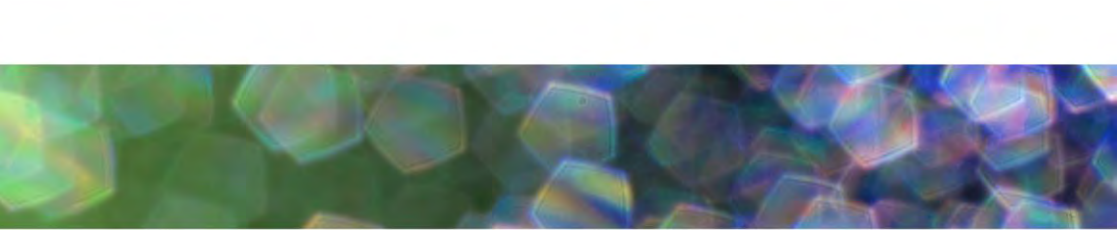

Pasul 9

Setarea și editarea unui forum de discuții

Forum-urile pot fi adaptate cerințelor specifice programului de formare. Astfel formatorul poate specifica dacă toți cursanții vor primi toate mesajele prin mail și modul în care aceștia pot fi activi pe forum. Forumul poate fi folosit ca avizier, ca forum cu moderator sau ca forum deschis pentru toți participanții care au acces pe platformă.

Pasul 10

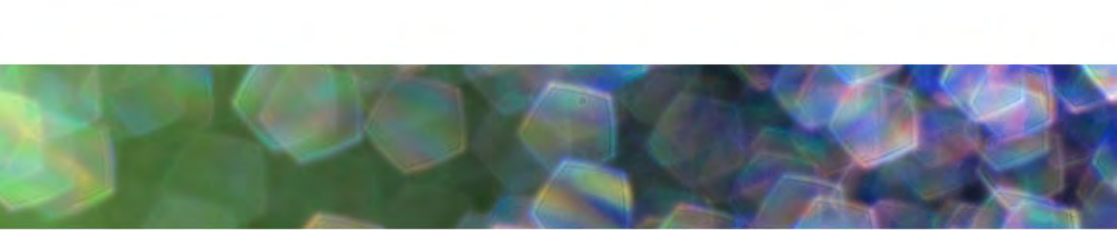
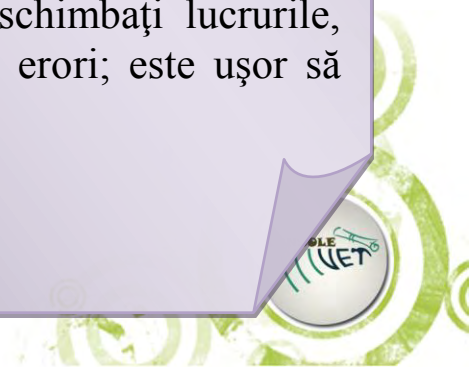
Practica în programele de formare online

Partea de practică de formare se va realiza *in situ*, în unități/întreprinderi/laboratoare, etc. dedicate, specializate.

Sfaturi pentru formatorii VET care furnizează programe de formare online

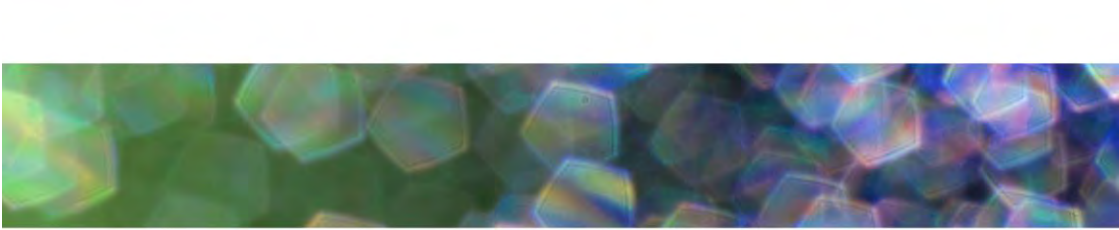
- corelați foarte bine obiectivele formării cu conținutul și instrumentele de evaluare
- formulați obiective de formare care să se preteze la formarea online
- monitorizați permanent implicarea și activitățile formabililor
- efectuați o evaluare periodică
- fiți transparenți și obiectivi în evaluare
- asigurați sprijin și consiliere profesională formabililor

-
- încurajați toți cursanții/formabilii să își completeze propriul profil de utilizator (inclusiv prin includerea unei fotografii) și citiți toate aceste profiluri:
 - pentru a-i înțelege mai bine pe cursanții dvs.;
 - pentru a răspunde corespunzător nevoilor lor;
 - răspundeți imediat oricărei solicitări a cursanților dvs. pentru că:
 - este ușor să fii depășit de volumul de activitate;
 - este esențial să construiești și să menții sentimentul de comunitate.
 - nu vă temeți să experimentați: simțiți-vă liberi să încercați și să schimbați lucrurile, chiar dacă se vor comite erori; este ușor să propui remedii.
-

Resurse si linkuri utile

1. Ghid Elaborare Programe CNFPA, Ministerul Educației și Cercetării, 2008
2. Procedură Operațională: Elaborarea Programei de Formare Profesională, proiect CALISIS „Asigurarea calității în sistemul de formare profesională continuă din România”, POSDRU/4/1.4/S/4, ID 3954, 2010.
3. <http://www.elearning.ro/predare-si-invatare-cu-suportul-resurselor-web>
4. <https://www.moodle.ro/preparandia/images/docs/PopoviciCorina.pdf>
5. www.moodle.org
6. http://docs.moodle.org/20/en/Moodle_in_education
7. <http://www.moodle.ro>
8. Autoritatea Națională pentru Calificări, <http://www.anc.edu.ro/>
9. OG 129/31.08.2000 actualizată prin Legea 167/2013 privind Formarea Profesională a Adulților
10. Cursul de „*Tutore pentru învățarea online*” furnizat de GIE (prin înscriere la GIE)

Contact

Grupul pentru Integrare Europeană (GIE)

Adresa: I.C. Brătianu nr. 45, Pitești, Argeș

Tel./fax: +40 248 219 744

Email: gie@gie.ro

Web: www.gie.ro

